

Yerel yönetimlerde rekreasyon hizmetleri ve model belirleme

Ali Ağılönü*

Sami Mengütay**

Özet

Bu araştırma, Yerel yönetimlerde Rekreasyon hizmetlerinin yönlendirilmesi sürecinde, insan kaynaklarının, müşteri beklentisi ve hizmet kalitesine yönelik bir rekreasyonel model belirlenmesi ve uygulanması amacıyla yapılmıştır.

Günümüz de insanlar gelirlerinin belli bir bölümünü sportif rekreasyon etkinlikleri için harcamaktadırlar. Bunun altında sağlık bilinci yatmaktadır. Devlet ve yerel yönetimler de bu etkinliklere destek olarak teşvik etmelidir. Yerel yönetim kuruluşları içinde en önemlisi ve halka en yakın kuruluşlar olarak bilinen belediyelerdir. Bunun nedeni ise belediyelerin çoğu görevlerinin halkın günlük yaşantısı ile yakından ilişkili olmasından kaynaklanmaktadır.

Rekreasyonel aktivite birimlerinin başarısı, toplumun istek, ilgi ve beklentilerini bilen, rekreasyonla ilgili felsefe, konsept ve amaçlara hakim yetişmiş personele sahip olmaktan geçmektedir. Amaç, yerel yönetimlerin rekreatif aktiviteler konusunda uzman bir kuruluş konumuna gelmesini sağlamak ve belli bir model oluşturmaktır. Amaçlanan hedefe ulaşmak için; rekreatif faaliyetleri saptamak, amatör veya profesyonel uygulayıcılarla danışmanlık hizmeti vermek, festival, sergi, fuar, v.b. organizasyonlara katkı sağlamak, uygulamacılar ve uzmanları bir platformda buluşturmak

Anahtar Kelimeler: Yerel yönetim, rekreasyonel aktivite, spor, model

* Muğla Üniversitesi. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu. (Dr.) alichom@gmail.com

**Acıbadem Üniversitesi. Spor Bilimleri Bölümü (Prof.Dr.)

A model of recreation services in local government

Ali Ağılönü*

Sami Mengütay**

Abstract

The purpose of this study is to define an applicable model for organizing human resources, customer expectations, and service quality in recreational activities for local governments.

Sportive recreation is one of the areas that people spend their money on. Health consciousness is the main reason underneath. Government should support such kind of activities. Municipality is the main part of local government. This is the reason that municipalities are the main services provider for public. The local government should provide healthy, reliable, satisfactory, safe recreational activities.

The success of recreation units depends on the skilled stuff who know the wishes, interest and hopes of the society and who have been educated to hold the philosophy, concept and aims of recreation. The purpose is to enable the local governments to be professional institutions about recreational activities and is to establish a certain model. To reach the defined aim; it is to state recreational activities, applied education, to serve tutorial help to the amateur and professional practitioners, to contribute to the organizations like festival, exhibition, exposition, etc., to establish a concept by making practitioners and experts come together.

Keywords: Local government, recreational activity, sport, model

* Muğla University. School of Physical Education and Sports (Ph.D.) alichom@gmail.com

**Acıbadem University. Department of Sport Sciences (Prof.Dr.)

Giriş

Araştırmanın konusunu yerel yönetimlerde rekreasyon hizmetlerinin hazırlanışı ve yönlendirilmesi sürecinde, Muğla ili Fethiye ilçesinde bulunan rekreasyonel ve insan kaynaklarının, müşteri beklentisine ve hizmet kalitesine yönelik bir rekreasyonel model belirlenmesi ve uygulanması oluşturmaktadır.

Araştırmanın amacı, Yerel yönetimlerde Rekreasyon hizmetlerinde kaliteyi yakalamak, kavramsal çerçevede incelemek, insan ve çevre kaynakları içerisinde yer alan yaşayan nüfusun özelliklerine yönelik hizmetlerin programlanması, çevre ve kişi farklılıklarının incelenmesi ve rekreasyonel hizmetlerin kalitesinin artırılabilmesine yönelik bir model ve önerilerin geliştirilmesidir.

Hızla büyüyen ve gelişen kentlerde kentleşmenin takibi ve kontrolü, yatırım ve hizmet çalışmalarının en optimum, ekonomik ve iyi koşullarda yerine getirilmesi, kentin bu gününü ve yarınını yaşayacak insanların ihtiyaçlarının tespiti, planlaması ve karşılanabilmesi için bilgi sistemlerine ihtiyaç duyulmaktadır (Alkış, 1994).

Yerel yönetimler ve devlete ait diğer kuruluşlar, geniş halk kesimlerinin ilgisini çeken rekreasyonel aktiviteleri desteklemeli ve halka sunmalıdırlar. ABD’de eyaletler, kendilerine ait geniş alan, arsa ve arazileri kapsayan görüntüsü, güzelliği ve tarihsel değerleri yüksek, doğal çevre ile bütünleşen açık mekânları halkın hizmetine açma yoluna gitmişlerdir. Yerel yönetimler ise, hizmet ve programlarını halkın yaşadıkları yerlere götürmüşlerdir. Bu hizmet ve programlar, bu sunumun başında bahsedilen “Herkes İçin Spor” aktiviteleri ile diğer tüm aktivitelerdir (Mobley, 2006).

Günümüzde küreselleşme süreci yaşanırken, aynı zamanda yerelleşme eğilimlerinin güçlendiği görülmektedir. Yerelleşme süreci küreselleşme eğiliminin merkezîyetçi yapılanmasına karşı, tarihsel, kültürel ve fiziksel yerel nitelikteki hizmetleri yeniden organize ederek daha insani ve yaşanabilir bir dünyanın yaratılmasına katkıda bulunmaktadır (Gökdeniz, 1998).

Belediyelerin, sınırları içinde yaşayan vatandaşlarının temel ihtiyaçlarının dışında onların serbest zamanlarında rahatlamalarını sağlayacak ya da monoton ve durağan geçen zamanlarını en iyi şekilde değerlendirebilme fırsatı ve imkânını verecek mekân ve tesisleri oluşturmak, bunları hizmete sunmak en başta gelen görevleri arasındadır. Konuyla ilgili

gelişmiş pek çok Avrupa ülkesinin spor yönetim sistemlerine bakıldığında belediyelerin kitle sporu ve rekreasyon faaliyetlerinde oldukça yoğunlaştıkları açıkça görülebilir (Akdenk, 1989).

Çeşitli ülkelerde ve yerel yönetimlerde serbest zaman değerlendirmesi konusunda ve kişisel gelişim ve kaliteli hizmet konusunda birçok teorisyen değişik teori ve model örnekleri üzerinde çalışmışlardır (Henderson, 1994).

Rekreasyonel faaliyetlere duyulan ihtiyaç, kişisel yönden; fiziki sağlık gelişiminin yaratılması, ruh sağlığı kazandırılması, insanı sosyalleştirmesi, yaratıcılık, kişisel beceri ve yeteneğini geliştirmesi, çalışma başarısı ve iş verimine etkisi, ekonomik hareketlilik, insanı mutlu etmesidir. Toplumsal yönden ise; toplumsal dayanışma ve bütünleşmeyi sağlaması ve demokratik toplum yaratılması, rekreasyona duyulan ihtiyacın nedenlerinden bazılarını oluşturmaktadır (Karaküçük, 2001).

Rekreatif etkinlikler aktif ya da pasif, tek başına ya da grupla, genç-yaşlı, erkek-kadın, kapalı veya açık alanlarda herhangi bir zamanda yapılabilecek etkinlikler olduğundan dolayı insanların dinlenme, eğlenme ve gelişmelerini sağlayan ve kapsam alanı sınırsız her bireye her zaman ve her yerde hitap edebilecek etkinliklerdir. Böylece, etkinliklere katılım yoluyla bireyler kendilerini ifade edebilme, gizli güçlerini ortaya çıkarma ve geliştirme, yaratıcılığını artırma ve beden ve ruh sağlığını koruma imkânına sahip olur. Bu sebeplerden dolayı boş zamanları değerlendirebilecekleri programlar ortaya koymak ülkemiz açısından da bir zorunluluktur (Tamer, 1998).

Yerel yönetimler farklı hedef kitlelerine göre farklı programlar arayışı içinde olmalıdırlar. Bu programlar değişen sosyo-ekonomik koşullar, beklentiler ve yeni trendler ile birlikte değişim göstermektedir. Yerel yönetimler bu değişimleri dikkate almalıdırlar.

Serbest zaman program ve hizmetlerini zenginleştirmek ve çeşitlendirmek önemlidir. Bu aktiviteler;

- Spor ve yarışmalar: Spor beceri kursları, spor turnuvaları, spor okulları.
- Doğa aktiviteleri: Dağcılık, kaya tırmanışı, doğa yürüyüşleri, dağ bisikleti, hedef bulma yarışması (oryantiring), rafting.
- Kişisel gelişim aktiviteleri: Stres yönetimi, ev ekonomisi, sağlıklı beslenme, bilgisayar eğitimi kursları.

- Hobiler: Balık tutma yarışı, fotoğrafçılık,
- Güzel sanatlar etkinlikleri: Resim-heykel ve el sanatlarını geliştirme kursları.
- Fiziksel uygunluk (fitness) aktiviteleri: Kondisyon yüzmesi, duvar tırmanışı, halk koşuları.
- Seyahat ve turizm: Kültür ve tarih gezileri, müze ziyaretleri.
- Gönüllü hizmet programları: Kimsesiz çocuklar, yaşlılar ve çocuk tutuk evleri programları (Kesim, 2006).

Tutarlı bir rekreasyon planlaması, insanların ihtiyaçlarını ön plana alan ve toplumdaki kişilerin değişik merak, yetenek ve değerler ile müşterek ilgileri yansıtabilmelidir. Ancak, öncelikle böyle bir planlamanın gerekliliği, toplum ve yöneticiler tarafından kabul edilmelidir. Rekreasyon etkinliklerinin planlaması, gelişmiş ülkelerde de olduğu gibi yaşama ve çalışma eylemleri ile birlikte ele alınarak planlanmaktadır. Nitekim kent ve bölge planlamaları da bu anlayışa uygun yapılmaktadır (Çubuk, 2001).

Yöntem

Araştırma sedanter olan orta yaş gurubu ve üstünde bulunan kişilere yönelik olarak sportif ve rekreatif beklentilere cevap aranmış ve çıkan beklentiye göre bir model oluşturulmak istenmiştir.

Çalışmada veri toplama aracı olarak literatürden yararlanılarak (Çelebi, 2004; Ekici 2006; Göktaş, 2006; Kandaz, 2006; Karaküçük, 2001; Karaküçük, 1992; Karaküçük, 1995; Zorba, 1999) bir anket formu hazırlanmış ve geçerlik için uzman görüşüne başvurulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda 13 soru hazırlanmış ve toplam 289 kişiye uygulanmıştır.

Ankette cinsiyet, yaş, yaptığı aktiviteleri, serbest zamanının olup olmadığı, ne tür rekreatif etkinliklere katılma isteğinin bulunduğu ve katılmış olduğu rekreatif aktivitelerden kazanımları ve beklentilerinin ne olduğunu belirlemek üzere toplam 13 soru sorulmuş, rekreasyonel bir model belirleyebilmek için literatür taraması ile kuramsal temeller saptanarak taslak model geliştirilmiştir. İstatiksel hesaplamalar SPSS (versiyon 15.0) programında yapılmıştır. Elde edilen verilerin frekans ve yüzdelik değerleri hesaplanmış, istatistikî analizleri yapılmıştır.

Bulgular

Tablo 1: Cinsiyet durumu

Değişkenler	FREKANS(N)	YÜZDE (%)
Erkek	171	59,2
Bayan	118	40,8
Toplam	289	100,0

Ankete katılanların cinsiyet özelliklerine bakıldığında %59,2 ile erkek katılımı ve %40,8 ile de bayanların katılımı görülmektedir.

Tablo 2: Yaş durumu

Değişkenler	FREKANS(N)	YÜZDE (%)
30-35	75	26,0
36-40	80	27,7
41-45	64	22,1
46-50	39	13,5
51-55	18	6,2
56 üstü	13	4,5
Toplam	289	100,0

Ankete katılanların yaş özelliklerine bakıldığında en çok katılımın %27,7 ile 36-40 yaş arasında olduğu en az katılımında %4,5 ile 56 yaş ve üstünde olduğu görülmektedir.

Tablo 3: Günlük zorunlu olarak yapılan aktiviteler dışında kalan serbest zaman

Değişkenler	FREKANS(N)	YÜZDE (%)
Hiç	13	4,5
1-2 saat	91	31,5
3-4 saat	153	52,9
5-6 saat	21	7,3
7-8 saat	6	2,1
8 saatten fazla	5	1,7
Toplam	289	100,0

Ankete katılanların günde ne kadar serbest zamanlarının olduğuna bakıldığında %52,9'nun 3-4 saat, %31,5'inin 1-2 saat, %7,3'ünün 5-6 saat, %2,1'inin 7-8 saat, %1,7'sinin 8 saatten fazla zamanının olduğu ve %4,5'inin ise hiç zamanının olmadığı görülmektedir.

Tablo 4: Rekreatif etkinliklere kimlerle katılırsınız?

Değişkenler	FREKANS(N)	YÜZDE (%)
Yalnız	53	18,3
Eşimle	31	10,7
Eşim ve çocuklarımla	132	45,7
Arkadaşlarla	60	20,8
Hiç yapmam	13	4,5
Toplam	289	100,0

Ankete katılanların serbest zamanlarını kimlerle değerlendirmek istedikleri sorusuna cevapları en fazla %45,7'si eşi ve çocukları ile en az ise, %4,5'u ise hiçbir etkinlik olayına katılmadığını belirtmişlerdir.

Tablo 5: Serbest zaman faaliyeti yapma isteği

Değişkenler	FREKANS(N)	YÜZDE (%)
İlgi Alanım Olması, Bana Hitap Etmesi	6	2,1
Çevremdekilerden Etkilenme Yoluyla	29	10,0
Arkadaşlarımla Beraber Olma İsteği	58	20,1
Sağlığımı Olumlu Yönde Etkilemek İçin	45	15,6
Rahatlatıp İş Verimimi Arttırmasından Dolayı	52	18,0
Monotonluktan Kurtulma İsteği	48	16,6
Sıkıntıdan Kurtulmak ve Stres Atmak İçin	38	13,1
Yorum yok	13	4,5
Toplam	289	100,0

Ankete katılanların serbest zaman yapma isteğinin ne olduğuna en çok katılımın %20,1 ile arkadaşları ile birlikte olma isteği, en az istek sebebinin de %2,1 ile ilgi alanını oluşturduğu ve kendisine hitap etmesi olduğunu söylemektedirler.

Tablo 6: Serbest zaman faaliyetlerine katılmanın kazandırdıkları

Değişkenler	FREKANS(N)	YÜZDE (%)
Zamanı Daha Verimli Kullanmayı Sağlıyor	8	2,8
Kötü Alışkanlıklar Edinmeyi Engelliyor	15	5,2
Yeni Şeyler Öğrenmeyi Sağlıyor	16	5,5
Stres ve Monotonluktan Kurtarıyor	19	6,6
Aktifleştiriyor	19	6,6
Ruhen ve Bedenen Canlılık Kazandırıyor	19	6,6
İyi Vakit Geçirtiyor	8	2,8
Topluma Daha Kolay Uyum Sağlamaya Yardımcı Oluyor	14	4,8
Çevre Edinmeyi Sağlıyor	17	5,9
Rahatlatıyor Mutlu Ediyor	17	5,9
Yetenekleri Geliştiriyor	17	5,9
Kişiliği Geliştiriyor	16	5,5
Statü Sağlıyor	16	5,5
Eğlendiriyor Hayata Bağlıyor	16	5,5
Zayıflatıyor	16	5,5
Dinlenmeyi Sağlıyor	28	9,7
Sağlık	28	9,7
Toplam	289	100,0

Ankete katılanların en çok hangi rekreatif etkinliğe katıldıklarında ne gibi kazanımlar sağladıklarına bakıldığında %19,4 ile en çok dinlenme ve sağlık kazanımları yaptıkları, %19,8 ile stres ve monotonluktan kurtardığı, aktifleştirdiği, ruh ve bedene canlılık getirdiği, %17,7 ile çevre edinmeyi sağladığı rahatlatıp mutlu ettiği, yetenek gelişimine katkıda bulunduğu, %22 ile kişiliğin geliştiği, statü sağladığı, eğlendirip hayata bağladığı ve zayıflattığı gibi birtakım sebepler ortaya koymuşlardır.

Tablo 7: Rekreatif etkinliklerden daha çok hangisine katılmaktasınız?

Değişkenler	FREKANS(N)	YÜZDE (%)
Sinema-Tiyatro	3	1,0
Kitap Okumak	20	6,9
Gazete ve Dergi Okumak	24	8,3
Ailem İle Birlikte Olmak	24	8,3
Müzik Dinlemek	32	11,1
Kahvehaneye Gitmek	10	3,5
Bahçe İşleri İle Uğraşmak	51	17,6
İnternete girmek	34	11,8
Pikniğe Gitmek	26	9,0
Spor Müsabakası İzlemeye gitmek	26	9,0
Arkadaş Ziyaretlerine Gitmek	26	9,0
Hiç Bir İş Yapmamak	13	4,5
Toplam	289	100,0

Ankete katılanların en çok %17,6'sının ev ve bahçe işleri ile uğraşmayı sevdikleri, %4,5'inin ise hiçbir iş veya eğlence ortamına katılmadıklarını belirtmektedirler.

Tablo 8: Rekreasyonel etkinliklerin yeterince yapılamamasının nedenleri

Değişkenler	FREKANS (N)	YÜZDE%
Araç- gereç ve malzemeler yeterli değil	39	13,5
Etkinlikler ile ilgili bilgilendirme yeterli değil	18	6,2
İsteklerimizle ilgilenen yeterince ilgili yok	13	4,5
İstedğim etkinlikler yok	75	26,0
Programlar bana uymuyor	80	27,7
Tesis yeterli değil	64	22,1
Toplam	289	100,0

Ankete katılanların rekreasyonel etkinliklerin yeterince yapılamamasının sebeplerine bakıldığında %27,7'sinin programların kendisine hitap etmediğini, %4,5'i ise istekleri ile ilgilenen ilgililerin yeterince bulunmadığından bahsetmişlerdir.

Tablo 9: Yerel yönetim rekreasyonel etkinlikleri yeteri kadar sunabiliyor mu?

Değişkenler	FREKANS(N)	YÜZDE (%)
Evet	45	15,6
Kısmen	82	28,4
Hayır	162	56,1
Toplam	289	100,0

Ankete katılanlar, yerel yönetim rekreasyonel etkinlikleri yeteri kadar sunabiliyor mu sorusuna %56,1'i hayır, %28,4'ü kısmen, %15,6'sı ise evet cevabı vermişlerdir.

Tablo 10: Yerel yönetimlerdeki imkânlar rekreatif faaliyetler yaptırmak için yeterli mi?

Değişkenler	FREKANS(N)	YÜZDE (%)
Evet	13	4,5
Kısmen	89	30,8
Hayır	187	64,7
Toplam	289	100,0

Ankete katılanlar, yerel yönetimlerdeki imkânların rekreasyonel etkinlikler yaptırmak için yeterli mi soruna %64,7'i hayır, %30,8'i kısmen, %4,5'i ise evet cevabı vermişlerdir.

Tablo 11: Halkın serbest zamanlarını değerlendirmeye yönelik olarak yerel yönetimlerde ilgili birim ve personel var mı?

Değişkenler	FREKANS(N)	YÜZDE (%)
Evet	13	4,5
Hayır	276	95,5
Toplam	289	100,0

Ankete katılanlar, serbest zamanlarını değerlendirmeye yönelik ilgili birim ve personel bulunup bulunmadığı sorusuna %95,5'i hayır derken %4,5'i evet cevabı vermişlerdir.

Tablo 12: Serbest zamanın en iyi şekilde değerlendirilmesi için yerel yönetimlerden beklentileriniz?

Değişkenler	FREKANS(N)	YÜZDE (%)
Serbest Zamanı Değerlendirmeye Yönelik Alanlar Yapılmalı	53	18,3
Diğer Kamu kuruluşlarına kullanma imkânları Sunulmalı	31	10,7
Sanatsal ve Kültürel içerikli etkinliklere önem verilmeli	132	45,7
Olanaklardan Her Kesimin Yararlanılması Sağlanmalı	60	20,8
Belediyelerde uygun birim oluşturulmalı	13	4,5
Toplam	289	100,0

Ankete katılanlar, serbest zamanı en iyi şekilde değerlendirmek için yerel yönetimlerden ne gibi beklentilerinin olduğu sorusuna %45,7'si sanatsal ve kültürel içerikli etkinliklere önem verilmesini, %4,5'u ise belediyelerde uygun birimlerin oluşturulmasını söylemişlerdir.

Tablo 13: Rekreatif etkinliklerde sizce en önemli yetersizlik nedir?

Değişkenler	FREKANS(N)	YÜZDE (%)
Teknik hizmetler	6	2,1
Rekreatif alanlar	29	10,0
Güvenlik	58	20,1
Sağlık (İlk yardım vb.)	45	15,6
Ulaşım sorunu	52	18,0
İlgili uzmanlar	48	16,6
Tesisler	38	13,1
Maddiyat	13	4,5
Toplam	289	100,0

Ankete katılanlar, yetersizliklerin sizce en önemli sebebinin ne olduğu sorusuna %20,1'i güvenlik, %2,1'i ise teknik hizmetlerin yeterli olmadığını söylemişlerdir.

Tartışma

Katılımcıların cinsiyet özellikleri, erkekler %59,2 ve bayanlar %40,8'dir. Buna göre bayanların katılımı erkeklerin katılımından az olarak görünse de %40'lık bir oran oldukça yüksektir.

Yeniçeri ve arkadaşlarının (Yeniçeri 2006), kamu personeli çalışanları üzerine yapmış olduğu çalışmada katılanların % 37'si bayan, % 63'ü erkektir. Yapılan çalışmayla katılanlar arasında birbirine yakın oranlar olduğu görülmektedir.

Katılımcıların yaş özellikleri, %27,7 ile 36-40 yaş arası, %26 ile 30-35 yaş, %22,1 ile 41-45 yaş gurubu, %13,5 ile 46-50 yaş gurubu, %6,2 ile 51-55 yaş gurubu ve %4,5 ile 56 yaş ve üstünde olmuştur. Buna göre en çok katılımın 30 ile 45 yaşları arasında olduğu görülmektedir. Bu yaş gurubunun çalışanlardan oluşması sebebiyle ev ve iş hayatındaki stresini ve monotonluktan kurtulmak isteyenlerin oluşturduğu görülmektedir.

Özdemir ve arkadaşlarının (Özdemir, 2006) yapmış oldukları çalışmada katılımcılar dan 40 yaş altı olanlar %59,6 ve 40 yaş üstü olanlar ise %40,4 olduğu görülmektedir. Bizim yaptığımız çalışmayla karşılaştırıldığında toplamda birbirine yakın olduğu görülmektedir.

Katılımcıların günlük serbest zamanları, %52,9'nun 3-4 saat, %4,5'inin ise hiç serbest zamanlarının olmadığı görülmektedir. Çalışmaya katılanların büyük bir çoğunluğunun yaklaşık olarak %85'i 1 ile 4 saat arası kendisine serbest zaman ayırdığı görülmektedir.

Yeniçeri ve arkadaşlarının (Yeniçeri, 2006) yapmış oldukları çalışmada katılanların günlük boş zaman durumu, %62'si günlük 1-3 saat, %30'u 3-6 saat, %8'ide 7 saat ve daha fazla serbest zamanları olduğunu görülmektedir. Buna göre 1-4 saat arası en fazla serbest zaman aralığı birbirine yakın olduğu görülmektedir.

Katılımcıların serbest zamanını kiminle değerlendirmek istemeleri, %45,7'si eşi ve çocukları ile %4,5'u ise hiçbir etkinlik olayına katılmadığını belirtmişlerdir. Buna göre %56,4'ünün eşi ve çocukları ile serbest zaman etkinliklerine katılmak istedikleri görülmekte olup bu da yörede yaşayan halkın aile yapısına önem verdikleri ve sevdikleri ile beraber herhangi bir etkinlik içinde olmak istediklerini göstermektedir.

Yeniçeri ve arkadaşlarının (Yeniçeri, 2006) yapmış oldukları çalışmada serbest zamanı değerlendirme için katılım şekline bakıldığında, %35,61'i ile eş ve çocuklardan ilk grubu oluşturmakta, bunu %34,24'i ile arkadaş grubu takip etmekte, %14,38'i yalnız ve eş demekte, %1,36'de başka seçeneği tercih ettiği görülmektedir. Çalışmamızla karşılaştırıldığında çıkan sonuçların birbirine yakın olduğu görülmektedir.

Katılımcıların serbest zaman yapma istekleri, %20,1 ile arkadaşları ile birlikte olma, %2,1 ile ilgi alanını oluşturduğu ve kendisine hitap etmesi olduğu görülmektedir. Buna göre en çok arkadaşlarla beraber güzel ve eğlenceli vakitler geçirmek, sağlık ve rahatlayıp iş verimini arttırmak için herhangi bir rekreatif etkinliklere katılma sebebi olarak görülmektedir.

Göktaş ve arkadaşlarının (Göktaş, 2006) yapmış oldukları çalışmada %62,6'sı dinlendirici olduğu için, %60'ı stresten kurtulmak için, %50'si rahatlamak için, %49'u ise sağlık için katıldığı görülmektedir. Bizim çalışmamızla bulunan değerlerin birbirine yakın olduğu görülmektedir.

Katılımcıların rekreasyonel etkinliklerden kazanımları, %19,4 ile dinlenme ve sağlık, %17,7 ile çevre edinmek, rahatlayıp mutlu olmak, yeteneklerini geliştirmek, olduğu görülmektedir.

Mengütay ve arkadaşlarının (Mengütay, 2006) çalışmasında sağlık %10,7, dinlenme sağlıyor %9,5, eğlendiriyor hayata bağlıyor %8,3, yeni şeyler öğrenmeyi sağlıyor %6, meşgul ediyor ruhen ve bedenen canlılık kazandırıyor %7,1 olduğu görülmektedir. Çalışmamızla birebir eşleşmektedir.

Katılımcıların %17,6'sı ev ve bahçe işleri ile uğraşmayı sevdikleri, %1'inin sinema ve tiyatroya gittiklerini belirtmektedirler. Buna göre bahçe işleriyle uğraşmak, müzik dinlemek ve internette sörf yapmak en çok insanların katılmak istedikleri etkinliklerin başında gelmektedir.

Kandaz ve arkadaşlarının (2006) çalışmasında yapmaktan en çok zevk ve istek duydukları etkinlikler arasında %58'i spor yapma ihtiyacı, %17'si müzik aleti çalma ve %3'ü el işleri ile arkadaş ziyaretlerine gitmek istediklerini belirtmişlerdir. Çalışmamızla karşılaştırıldığında yaş gurubunun daha yüksek olması sebebiyle çıkan sonuçların farklı olduğu görülmektedir. Genç yaşta olanlar spor yapmaktan daha çok hoşlanmakta, orta yaşta olanlar müzik aleti çalma ve arkadaşları ile vakit geçirmekten hoşlanmakta ve orta yaşın üstünde olanlar ise daha az efor gerektiren bahçe işleri, müzik dinlemek ve gazete dergi okumak gibi etkinliklerden hoşlandıkları görülmektedir.

Katılımcıların rekreasyonel etkinliklerin yeterince yapılamamasının sebeplerine baktığımızda %27,7'sinin programların kendisine hitap etmediğini, %4,5'i ise istekleri ile ilgilenen ilgililerin yeterince bulunmadığından bahsetmişlerdir.

Katılımcıların yerel yönetim rekreasyonel etkinlikleri yeteri kadar sunabiliyor mu sorusu sorulduğunda %56,1'i hayır, %28,4'ü kısmen, %15,6'sı ise evet cevabı vermişlerdir.

Katılımcıların yerel yönetimlerdeki imkânların rekreasyonel etkinlikler yaptırmak için yeterli mi sorusu sorulduğunda %64,7'i hayır, %30,8'i kısmen, %4,5'i ise evet cevabı vermişlerdir.

Katılımcıların serbest zamanlarını değerlendirmeye yönelik ilgili birim ve personel bulunup bulunmadığı sorusuna cevabı %95,5'i hayır derken %4,5'i evet cevabı vermişlerdir.

Katılımcıların serbest zamanı en iyi şekilde değerlendirmek için yerel yönetimlerden ne gibi beklentilerinin olduğu sorulduğunda %45,7'si sanatsal ve kültürel içerikli etkinliklere önem verilmesini, %4,5'u ise belediyelerde uygun birimlerin oluşturulmasını söylemişlerdir.

Katılımcıların yetersizliklerin sizce en önemli sebebinin ne olduğu sorulduğunda %20,1'i güvenlik, %2,1'i ise teknik hizmetlerin yeterli olmadığını söylemişlerdir.

Ekici ve arkadaşları (2006) belediye yöneticilerinin halkın serbest zamanlarını değerlendirirken rekreasyon faaliyetlerinin bir ihtiyaç olduğunu kabul ettiklerini ve buna yönelik olarak faaliyetlerini yapmaya çalışmakta olduklarını, belediyelerin insan yaşamının her alanında büyük sorumluluklara sahip olduklarının bilincine varıp insanlara rahat, huzurlu, sağlıklı ve daha iyi ortamlar sunmaya çalışması gerektiğini savunmuşlardır.

Sonuç

Yerel yönetimler halkın ilgisini çeken, spor dışındaki kalan rekreatif aktivitelere önem vermelidirler. Bunlar; müzik, drama, el sanatları, fiziksel uygunluk, su sporları, açık hava etkinlikleri, kültürel ve sosyal etkinliklerdir.

Halk eğitim merkezleri, kütüphaneler, müzeler, tiyatrolar, plajlar, su sporları merkezleri, diğer alanlar ve doğal olarak evler, rekreatif aktivite mekânları olarak değerlendirilebilir.

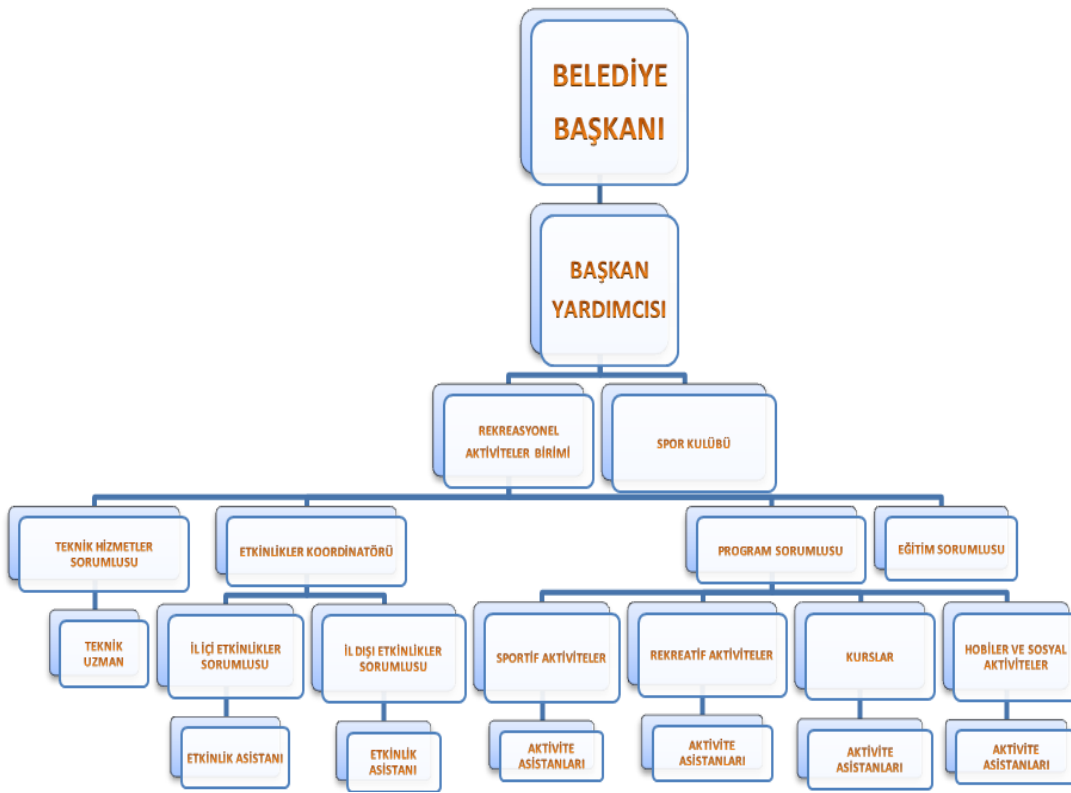
Yerel yönetimlerde rekreasyonel aktivite hizmetlerini halka götürmek amacıyla, ulaşım, emniyet, yangın, sağlık, eğitim, spor ve diğer kamu hizmetleri gibi birimlere benzer birim kurulabilir.

Rekreasyonel aktivite birimlerinin finansmanı için, halka yönelik birçok tesislerde giriş ve aktivite katılım ücreti alınmaz. Fakat büyük organizasyonlarda verilen hizmetlerde ücret alınmaktadır. Spor turnuvaları, kurslar, yüzme havuzları kullanımı ücret için örnek olarak gösterilebilir. Bu tür aktiviteler özel bir mekân ve ortam gerektiren programlardır.

Modele göre Rekreasyonel aktiviteler birimi spor kulüpleri ile birlikte ayrı kollarda önce belediye başkanına daha sonrada belediye başkan yardımcısına bağlı olarak hizmet verir. Belediyedeki tüm rekreasyonel hizmetler bu birim tarafından yürütülür. Bu birimin altında;

Teknik hizmetler birimi, Etkinlikler koordinatörü, Program sorumlusu, Eğitim sorumlusu bulunmaktadır.

Yerel yönetimler bünyelerinde açacak oldukları Rekreasyonel aktivite birimlerinde görevlendirmek üzere kendine en yakın bir rekreasyon bölümleri ile irtibata geçebilir. Çünkü istihdam edecekleri birimlerde kadro sıkıntısı yaşanacağından birimlerin başına sorumlu atayabilir ama alt birimlerde çalışacak olanlara kadro veremeyebilir. Bunun için rekreasyon bölümleri ile işbirliği içinde part-time görev verilerek bölüm öğrencileri staj yapmış olacaklardır.

Uygulanabilir Rekreatif Aktiviteler

Atlı gezinti, Serbest doğa yürüyüşü ve bitki örtüsünü izleme, Klimatizm, Bahçecilik, Çadırılı kamp, Dağ bisikleti, Piknik, Dağcılık, Trekking, Golf, Yamaç paraşütü, Kaya Tırmanışı, Kanyon Geçişi, Oryantiring, Yelken, Uçurtma ve dalga Sörfü, Kano ve Kürek, Serbest Dalış, Katamaran, Yamaç Paraşütü, Sinema–Tiyatro, Müzik Dinletisi, Söyleşi, Panel ve Beceri Öğretimi Kursları.

Yerel Yönetimlerin, halkın serbest zamanlarını değerlendirmeye yönelik birim ve personellerinin bulunmadığı, halka yeteri kadar hizmetin sunulmadığı, rekreasyonla ilgili birim ve personel bulunmadığı tespit edilmiştir. Hizmetlerin eksiksiz ve daha verimli olabilmesi için Yerel Yönetimlerde mutlaka rekreasyon biriminin kurulması ve bu konuda eğitim almış personellerinin bulunması gerekmektedir.

Öneriler:

- Yerel yönetimlerde rekreasyon bilinci geliştirilmeli
 - Yerel yönetimlerde rekreasyonel aktiviteler birliği kurulmalı.
 - Yerel yönetimlerde bir örgütlenme modeli oluşturularak, tüm gelişmeler takip edilmeli ve uygulamaya alınmalı.
 - Yerel yönetimlerdeki bu Örgüt modeli sürekli değişim ve gelişime açık olmalı, projeler hazırlanmalı ve halkın bu projelere katılımları sağlanmalı.
 - Bu alandaki personele yönelik sık sık eğitim seminerleri düzenlenmeli, bilgi, deneyim ve birikimler paylaşılmalı
 - Diğer yerel yönetimlerle işbirliği yapılarak, ortak faaliyetler düzenlenmeli.
- Mevcut yasalarımıza göre Yerel Yönetimler, halka spor yapabileceği alanlar ve imkânlar hazırlamakla yükümlüdürler.
- Oluşturulacak rekreasyonel birimler rekreasyon eğitimi almış kişiler tarafından istihdam edilebilirler.
 - Yerel Yönetimler genel bütçe içerisinde rekreasyonel faaliyetler için belli bir pay ayırabilirler.
 - Yerel Yönetimler çok amaçlı rekreasyonel tesisleri oluşturabilirler.

Kaynaklar

1. Akdenk M. (1989) Türk sporunun gelişmesinde spor federasyonlarının rolü, güreş federasyonu örneği. *Marmara Üniversitesi*, İstanbul.
2. Alkış Z. (1994) Yerel yönetimler için kent bilgi sistemi tasarımı ve uygulaması. *İ.T.Ü.*, İstanbul.
3. Çelebi M., Kırıkoğlu S., Alkurt S. Ö. (2004) Doğa eğitimi programlarının uygulama boyutunda planlama sürecinin rolü. 7. *Uluslararası Akdeniz Spor Bilimleri Kongresi*, 17-20 Kasım, Antalya.
4. Çubuk M. (Akt. Karaküçük S.) (2001) *Rekreasyon boş zamanları değerlendirme*. 4.Baskı, Gazi Kitapevi, Ankara.
5. Ekici S., Can S., Zorba E., Mollaoğulları H., Kuşçu A. (2006) Yerel yönetimlerde (belediyelerde) rekreasyonun yeri ve belediyelerin rekreasyon faaliyetlerine yaklaşımlarının değerlendirilmesi. 9. *Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*, 3-5 Kasım, Muğla.
6. Gökdeniz İ. (1998) Örgütlerde iletişim yerel yönetim ve denetim. Cilt 3, Sayı 3, Ankara.
7. Göktaş Z., Çolak M. (2006) Vergi dairesi başkanlığında çalışan personelin boş zamanlarını değerlendirmesi üzerine bir araştırma (Balıkesir örneği). 9. *Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*, 3-5 Kasım, Muğla.
8. Henderson K. A. (1994) Theory application and development in recreation, park and leisure research. *Journal of Park and Recreation Administration*.
9. Kandaz Gelen N., Hergüner G. (2006) Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin serbest zamanlarını değerlendirme biçimlerinin incelenmesi (Sakarya ili örneği). 9. *Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*, 3-5 Kasım, Muğla.
10. Karaküçük S. (2001) *Rekreasyon boş zamanları değerlendirme*. 4. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara.
11. Karaküçük S. (1992) Rekreasyonun çalışma verimine etkisi. 2. *Yüksek İrtifa ve Spor Bilimleri Kongresi*, Erciyes Üniversitesi 5–7 Kasım Kayseri.
12. Karaküçük S. Ekenci G. (1995) Okulların boş zamanları değerlendirme (rekreasyon) eğitimindeki rolü. *M.E.B.* Sayı 128, Ankara.
13. Kesim Ü. (2006) Sağlıklı kentler sempozyumu sonuç raporu. 27 Nisan Eskişehir, 2006.
14. Mengütay S., Zorba E., Ağılönü A., Cerit E., Ağılönü Ö. (2006) Yerel yönetimlerde çalışanların katıldıkları rekreatif etkinliklere yönelten nedenler ve kazanımları (Muğla belediyesi örneği). 9. *Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*, 3-5 Kasım, Muğla.

15. Mobley T A. (2006) Yerel yönetimlerin halkın rekreasyon ve park ihtiyaç ve hizmetlerini karşılamadaki rolü. *Yerel Yönetimler ve Sağlıklı Kentler Sempozyumu*, Eskişehir.
16. Özdemir A S., Karaküçük S., Gümüş M., Kıran S. (2006) Türkiye taş kömürü kurumu genel müdürlüğünde çalışan yer altı işçilerinin boş zamanlarını değerlendirme alışkanlıklarının belirlenmesi. 9. *Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*, 3-5 Kasım, Muğla.
17. Tamer K. (1998) Sportif rekreasyon etkinliklerine liderlik eden antrenörlerin lider davranış boyutları. *Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
18. Yeniçeri M., Kürkçü R., Özdağ S. (2006) Devlet memurlarının serbest zaman değerlendirme eğilimleri, antropometrik yapıları ve fiziksel uygunluk seviyelerinin araştırılması. 9. *Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*, 3-5 Kasım, Muğla.
19. Zorba E. (1999) *Herkes için spor ve fiziksel uygunluk*. Neyir Matbaası, Ankara.